

“Niet somber, wel kritisch”

In voortdurende vogelvlucht Friesland en vooral haar bewoners beschouwen. Waar gaan we heen in veranderende omstandigheden? Feiten, cijfers, data en vooral de vraag stellen wat je er mee doet. Ingrid van de Vegte over Partoer en het Fries Sociaal Plan Bureau.

In het decentrale denken binnen overheden verandert veel voor betrokken organisaties. Subsidiestromen verschuiven of houden op omdat we vinden dat ze hun broek moeten ophouden. Het aloude Partoer dat gold als uitvoerder van provinciaal zorg en welzijnsbeleid, is omgevormd. Nu staan er twee organisaties: een publieke, het Fries Sociaal Plan Bureau en een opdrachtgestuurde organisatie, Partoer.

Het Fries Sociaal Plan Bureau richt zich sinds juli vorig jaar met financier provincie Fryslân op de achtergrond, op het onderzoeken van onze leefomgeving, het verzamelen van data en inzicht verschaffen over hoe het met de Friezen gaat in veranderende omstandigheden. Partoer is subsidieloos en verwerft adviesopdrachten in Friesland, onder gemeenten, woningcorporaties en andere op het publieke domein gerichte instellingen. “Algemene kennis kan iedereen bij het planbureau krijgen; als je specifieke kennis wilt voor een bepaalde gemeente of specifiek beleidsterrein binnen het domein zorg en welzijn, dan wordt het een opdracht aan Partoer. De verandering”, zegt Ingrid van de Vegte die beide organisaties aanstuurt “is gelukt, het heeft ons beter gemaakt, ook met nieuwe mensen.”

Expertise

Het lijkt een beetje op gedwongen winkelen? “Ja, dat is het oude beeld. Wie Partoer inhuurt, maakt zelf die keuze, het is een open markt. Ik ervaar dat we een stuk transparanter geworden zijn. De rol van het Fries Planbureau is helder, onafhankelijke kennis en informatie en voor iedereen. Wie een opdracht wil verstrekken, is vrij in zijn keuze voor Partoer of een ander. Soms lijkt het of je geen voordeel mag hebben aan het feit dat je goed gebruik maakt van de kennis die er is, van het netwerk en de data. Juist dat is de meerwaarde van deze constructie, zo kunnen we effectief werken en bespaart het kosten bij onze opdrachtgevers die ook met publieke middelen werken.”

“We hebben de neiging in Friesland veel van buiten te halen als kennis vereist is. Ik pleit er voor dat we goed beseffen wat we hier zelf kunnen, dat we de expertise die we hebben, ook inzetten, hier verbeteren en de kennis borgen. Gemeenten hebben zoveel taken, die kunnen niet alle kennis op orde hebben. Bij inhuur loop je het risico dat de kennis steeds ‘wegloopt’. Zowel vanuit het planbureau als Partoer willen we de kennis in Friesland versterken. Ik heb eens voorgesteld om met alle gemeenten en instellingen een pool op te richten met expertise over sociale vraagstukken, die bij gemeenten kan worden ingezet zodat ervaring en kennis worden opgebouwd en gedeeld. Ik hoop dat dit van de grond komt.”

Wat zijn de grote thema's die jullie onderzoeken, die de agenda bepalen of zouden moeten bepalen? “Dat grote thema is toch vooral de bevolkingsontwikkeling op het platteland, het is allesbepalend. Een paar cijfers zijn veelzeggend: over 15 jaar is 1 op de 4 mensen in Friesland ouder dan 65 jaar en het aantal arbeidsproductieven krimpt met tien tot vijftien procent.”

Autonomie inruilen

“De combinatie van de bestuurscultuur in Friesland en de langzame gemeentelijke herindeling, leidt tot de vraag of we de gevolgen van krimp en vergrijzing gezamenlijk effectief kunnen aanpakken. Er wordt veel gesproken over processen en intenties, over de eigenheid van iedere gemeente, school en andere eigen voorzieningen. Gesprekken over autonomie, eigenheid en goede intenties van vandaag kunnen ingeruild voor gesprekken over resultaat met tempo naar oplossingen op de middellange termijn.”

“Het is heel begrijpelijk dat wij graag over-eind willen houden dat er is; tegelijk weet je dat mensen zich snel aanpassen aan het

INGRID VAN DE VEGTE

**FRIES SOCIAAL PLAN BUREAU
PARTOER**

uit laaggeletterde landen. We moeten met elkaar de ambitie hebben, met het hele onderwijs en de politiek, om in

nieuwe. Dat kunnen we. Het is het verhaal van Jorwert, mensen passen zich aan.”

Zorgen

Maak je je zorgen? “Ja, als ik met kennis van cijfers kijk naar zorg, mantelzorg en onderwijs, maak ik me zorgen. De zorg en de aandacht verslechteren. Het is prachtig als we zeggen ‘iedereen moet thuis kunnen blijven wonen’. In welke omstandigheden? Als het platteland leegloopt, er minder mensen zijn die overwegend ook oud zijn, wie zorgt er dan voor je, hoe eenzaam en verwaarloosd ben je dan? Wil jij echt thuis blijven wonen als er niemand meer is die voor je zorgt? Hebben we de mensen nog die we nodig hebben om het werk van straks te doen? Of moeten we meer kijken naar alternatieven; naar vormen met technologie waarbij ook de nabijheid van mensen geregeld is, bijvoorbeeld in zorgvoorzieningen?”

Initiatiefrijk Friesland

En het onderwijs? “Er wordt veel gesproken over voorzieningen en locaties, te weinig gekeken naar het onderwijsresultaat. We scoren in Fryslân te laag, zeker voor een provincie met weinig instroom

ieder geval te zorgen dat iedereen die nu van school komt, minstens kan lezen en schrijven. Dat er geen nieuwe laaggeletterden bij komen. Hoe moeten mensen meedoen die niet kunnen lezen? Het moet prioriteit nummer 1 zijn om te zorgen dat ieder kind op z'n minst de kans heeft zich te ontwikkelen. Ik vind ons wel eens te tevreden in Friesland, de intenties zijn er, maar we moeten elkaar helpen in het kritisch kijken naar resultaten. Dat is ook een belangrijke rol voor het Fries Sociaal Planbureau: mee te helpen resultaten te verbeteren. Voor Friesland.”

Resoluut: “Ik wil niet alleen maar somberen, zeker niet. Ik vind het verheugend om te zien dat juist die eigenheid en autonomie van mensen in Friesland ook weer zorgt voor allerlei initiatieven om er samen uit te komen. Kleinschalig, mensen die het uit zichzelf oppakken en niet wachten tot iemand bij een overheid of instelling iets bedacht heeft. Als je dat weer combineert met het gegeven dat ze ook weer heel makkelijk mensen toelaten in hun dorp die van buiten komen, dan is dat een mooi vooruitzicht.”